

Sygnatura akt II Ca 2283/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Paweł Szewczyk
Sędziowie:	SO Krzysztof Lisek SO Katarzyna Serafin – Tabor (sprawozdawca)

Protokolant: protokolant Bartosz Piątek

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. Z.

przeciwko A. Z.

o ochronę naruszonego posiadania

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie

z dnia 13 czerwca 2017 r., sygnatura akt I C 1293/17/K

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I w ten sposób, że po słowach „ przedmiotowego lokalu” dodaje słowa „zakazując pozwanej w przyszłości naruszania powoda we współposiadaniu wyżej opisanej nieruchomości;”;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania odwoławczego.

SSO Katarzyna Serafin – Tabor SSO Paweł Szewczyk SSO Krzysztof Lisek

UZASADNIENIE

Wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 lutego 2018 roku

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Krowodrzy w Krakowie nakazał pozwanej A. Z. przywrócenie powodowi P. Z. współposiadania domu położonego w K. przy ul. (...) poprzez nakazanie pozwanej A. Z. wydania powodowi P. Z. kluczy do zamku w drzwiach wejściowych, podania kodu do alarmu oraz dopuszczenia powoda P. Z. do współposiadania i współkorzystania z przedmiotowego lokalu (pkt I); oddalił powództwo w dalszej

idącym zakresie (pkt II); zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III); oraz nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie punktu I (pkt IV).

Orzeczenie to zapadło w następującym stanie faktycznym:

W dniu 10 kwietnia 2017 r., pozwana bez wiedzy i zgody powoda wymieniła zamki w domu przy ul. (...) w K. (z której to nieruchomości korzystał wcześniej powód) i zmieniła kod alarmu.

W świetle okoliczności sprawy, Sąd uznał, że powyższa okoliczność bezsporna jest wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy w związku z czym odstąpił od przeprowadzania w sprawie postępowania dowodowego. Sąd zauważył przy tym, że niemal wszystkie wnioski dowodowe zgłoszone w pozwie dotyczyły okoliczności nie mających znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a dotyczących rodzinnych konfliktów pomiędzy stronami oraz działań powoda w marcu 2017 roku.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy przywołał treść art. 342 k.c., przypomniał, uznając, że podjęte przez pozwaną czynności te naruszały niewątpliwie dotychczasowy stan posiadania nieruchomości przez powoda. Zdaniem Sądu twierdzenie, że po tej dacie powód miał nadal możliwość otrzymania kluczy, który znajdowały się w przedpokoju wewnątrz budynku, było dla Sądu nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne. Zdaniem Sądu skoro powód nie posiadał kluczy do zmienionych przez powódkę zamków, to tym samym nie miał możliwości aby wejść do budynku i zabrać stamtąd nowe klucze. Sam zresztą fakt samowolnej wymiany zamków przez pozwaną oraz zmiana kodu alarmu, stanowią oczywiste naruszenie dotychczasowego stanu posiadania.

Odnosząc się do żądania przywrócenia posiadania samochodu, Sąd wskazał, że choć strony przedstawiły dwie różne wersje, to jednak niezależnie od tego która z nich byłaby prawdziwa, ustalony na jej podstawie stan faktyczny prowadził do oddalenia powództwa w tej części. Jak wskazał Sąd, jeżeli prawdziwa jest wersja pozwanej, i przed marcem 2017 r., samochód znajdował się jedynie w jej posiadaniu a powód nigdy z niego nie korzystał, to powództwo posesoryjne podlega oddaleniu, ze względu na brak naruszenia dotychczasowego posiadania. W opinii Sądu jeśli natomiast prawdziwa jest wersja powoda i samochód przed marcem 2017 r. znajdował się we współposiadaniu stron i był przez obie z nich wykorzystywany, to powód i tak nie może skorzystać ze skutecznej ochrony posesoryjnej a to wobec treści 346 k.c.

Sąd oddalił również w punkcie II żądania pozwu polegające na zobowiązaniu pozwanej do nienaruszania współposiadania nieruchomości oraz pojazdu w inny sposób w przyszłości, uznając, że powód nie wykazał aby istniało skonkretyzowane zagrożenia wykonywania przez pozwaną dalszych naruszeń posiadania.

W takim stanie rzeczy Sąd orzekł co do meritum we punktach I i II, w punkcie III orzekł natomiast o kosztach postępowania na podstawie art. 100 k.p.c. W punkcie IV Sąd po myśli art. 333 § 2 k.c. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżył go w części, to jest w zakresie punktu II, zarzucając:

1. naruszenie art. 346 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że powodowi nie przysługuje roszczenie o ochronę posiadania samochodu marki (...) o nr rej. (...);
2. naruszenie art. 342 w zw. z art. 344 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, co skutkowało oddaleniem powództwa w zakresie przywrócenia powodowi współposiadania ww. pojazdu pomimo samowolnego naruszenia jego posiadania przez pozwaną;
3. naruszenie art. 344 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, co skutkowało oddaleniem powództwa w zakresie żądania zobowiązania pozwanej do nienaruszania współposiadania nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) oraz pojazdu w jakikolwiek sposób w przyszłości;

4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c.. poprzez brak wszechstronnego rozważenia przez Sąd I Instancji zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że powód nie wykazał, aby istniało skonkretyzowane zagrożenie wykonywania przez pozwaną dalszych naruszeń posiadania.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez: przywrócenie mu współposiadania samochodu marki (...) o nr rej. (...) poprzez nakazanie pozwanej A. Z.: wskazania miejsca pozostawienia samochodu, wydania powodowi kluczyków, dowodu rejestracyjnego oraz polisy AC i OC oraz dopuszczenia powoda do współposiadania i współkorzystania z przedmiotowego pojazdu; zobowiązanie pozwanej do nienaruszania współposiadania nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) oraz pojazdu w jakikolwiek sposób - w przyszłości; zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych; względnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, z pozostawieniem Sądowi I instancji orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację powoda, pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Uzupełniając postępowanie dowodowe Sąd Okręgowy ustalił, że:

W oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie I Wydział Cywilny, sygn.. akt I C 1293/17/K z dnia 13 czerwca 2017 roku wierzyciel wszczął postępowanie egzekucyjne, albowiem dłużniczka do chwili obecnej nie wykonała zobowiązania Sądu.

W toku tego postępowania Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie J. P. dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę dłużniczki.

Dłużniczka wniosła skargę na wymienioną czynność komornika, która to skarga postanowieniem z dnia 18 stycznia 2018 roku została oddalona.

Dowód: kserokopie z art. postępowania egzekucyjnego Km 212/17

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wymienione dowody, których autentyczność nie budziła wątpliwości, jak również nie była ona kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była częściowo zasadna.

Sąd Okręgowy, będąc instancją merytoryczną zobowiązany jest poczynić własne ustalenia faktyczne i ocenić je samodzielnie z punktu widzenia prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 roku, III CKN 812/98, OSNC z 2000 r., Nr 10, poz. 193). Po dokonaniu, zatem własnej oceny materiału dowodowego, uznał ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji za prawidłowe i w konsekwencji przyjął je za własne co też czyni zbędnym ich obecne ponowne przedstawianie, jedynie z wyjątkami opisanymi poniżej.

Osią sporu pomiędzy stronami na etapie postępowania apelacyjnego było to czy samowolne działania pozwanej mogą w przyszłości prowadzić do naruszenia posiadania powoda w odniesieniu do budynku położonego przy ul. (...) w K., oraz to czy powodowi przysługuje roszczenie o ochronę posiadania samochodu marki (...) o nr rej. (...).

Odnosząc się do pierwszej z wymienionych kwestii Sąd Okręgowy uznał, że wobec stanowiska zaprezentowanego w apelacji oraz na rozprawie w dniu 15 lutego 2018 roku, należało udzielić odpowiedzi twierdzącej. Należy przypomnieć, że treść art. 344 k.c. pozwala na stwierdzenie, że naruszenie cudzego posiadania może przybrać dwojaką postać: pozbawienia posiadania, bądź też zakłócenia posiadania, nieskutkującego jednakże wyzuciem z władania rzeczą. Przez pozbawienie posiadania należy rozumieć takie działanie, którego skutkiem jest utrata przez posiadacza władztwa nad

rzeczą, natomiast przez zakłócenie posiadania rozumie się wtargnięcie w sferę władztwa posiadacza, które jednak go tego władztwa nad rzeczą nie pozbawia, np. przejeżdżanie przez cudzą nieruchomość. W razie naruszenia posiadania powstaje dla posiadacza roszczenie o ochronę posiadania. Zależnie zaś od występującej postaci naruszenia posiadania, posiadacz może żądać przywrócenia stanu poprzedniego przez wydanie rzeczy lub zaniechania naruszeń przez wydanie pozwanemu odpowiednich zakazów i nakazów, o ile istnieje realne zagrożenie ich wystąpienia. Jak wynika z powyższego, rodzaj przysługujących posiadaczowi roszczeń będzie inny w zależności od tego, czy naruszenie miało postać wyzucia z posiadania, czy też wyrażało się w zakłóceniu korzystania z rzeczy przez posiadacza nieskutkującego jednakże wyzuciem z posiadania. Z całą stanowczością trzeba przy tym podkreślić, że nie uzasadnia roszczenia posesoryjnego sporadyczne zakłócenie cudzego posiadania, jeżeli według istniejących okoliczności można wykluczyć pro futuro zagrożenie wystąpienia dalszych zakłóceń.

Sąd odwoławczy nie ma wątpliwości, że wobec zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a uzupełnionego na etapie postępowania apelacyjnego, pozwana w sposób całkowity wyzuliła powoda ze współposiadania nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), a wobec nie wydania przez nią kluczy do przedmiotowej nieruchomości i nie respektowania przez nią zapadłego orzeczenia stanowiącego tytuł prawny do prowadzenia egzekucji, istnieje realne zagrożenie, iż te i dalsze formy naruszenia współposiadania nieruchomości powoda, będą się utrzymywały w przyszłości. W takim więc stanie rzeczy Sąd Okręgowy obowiązany był do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie powodowi szerszej ochrony prawnej, to jest poprzez zakazanie pozwanej w przyszłości naruszania powoda we współposiadaniu wyżej opisanej nieruchomości.

Odmienne natomiast Sąd Okręgowy ocenił roszczenie powoda o ochronę posiadania samochodu marki (...) o nr rej. (...). W tej części Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia Sądu I instancji i dokonaną na ich podstawie ocenę prawną wymienionego roszczenia.

W doktrynie i orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że ze środków ochrony posesoryjnej mogą korzystać także współposiadacze. W stosunkach pomiędzy współposiadaczami tej samej rzeczy możliwość skorzystania z roszczenia o ochronę posiadania uzależniona jest jednak od tego, czy współposiadanie ma charakter zależny, tj. polegający na zgodnym współdziałaniu współposiadaczy (np. w wypadku prowadzenia wspólnego gospodarstwa rolnego), czy też niezależny, co ma miejsce wtedy, gdy współwłaściciele (współposiadacze) dokonali tzw. podziału użytkowania (quoad usum) lub gdy każdy z nich korzysta z rzeczy (części rzeczy) niezależnie od innych (np. ze wspólnej studni, drogi, sieni, wspólnego korytarza, pastwiska). W pierwszym przypadku roszczenie posesoryjne jest niedopuszczalne; w drugim istnieje możliwość jego zgłoszenia (por. uchwały SN: z 18 czerwca 1966 r., III CZP 49/66, OSNCP 1967, nr 1, poz. 6, z glosą B. Hofmańskiego, NP 1968, nr 7-8, s. 1216, z 16 czerwca 1967 r., III CZP 45/67, OSNCP 1968, nr 1, poz. 3). Wynika to z art. 346 k.c., zgodnie z którym **roszczenie o ochronę posiadania nie przysługuje w stosunkach pomiędzy współposiadaczami tej samej rzeczy, jeżeli nie da się ustalić zakresu współposiadania.** Zakresu wspólnego posiadania nie da się ustalić w rozumieniu art. 346 k.c. wtedy, gdy w rachubę wchodzi współposiadanie polegające - tak jak np. we wspomnianym wypadku wspólnego prowadzenia gospodarstwa rolnego - polega na zgodnym współdziałaniu współposiadaczy. Podobnie jest także w przypadku współposiadania nieruchomości w postaci pojazdu mechanicznego. Zakres ten jest w takim wypadku całkowicie niesprecyzowany, a realizacja orzeczenia o dopuszczeniu do takiego współposiadania zależałaby wyłącznie od dobrej woli wszystkich zainteresowanych. Ściśle określony, a więc dający się ustalić zakres współpracy występuje natomiast przede wszystkim wtedy, gdy przed naruszeniem współposiadania, współposiadanie to było wykonywane przez każdego zainteresowanego co do innej części nieruchomości, czy też w pewnych wypadkach nieruchomości.

W niniejszej sprawie, nie sposób było precyzyjnie określić zakresu współposiadania pojazdu marki (...) przez każdą ze stron. Przyznanie zatem ochrony prawnej powodowi w sposób jaki żądał w pozwie doprowadziłoby w istocie do wyzucia pozwanej z posiadania tego składnika majątkowego, który to składnik na takich samym prawach przysługiwał również i jej. To zaś prowadziłoby do uchybienia treści przepisu art. 344 k.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

Wobec braku uzasadnionych podstaw do uwzględnienia dalej idących wniosków skarżącego apelacja w pozostałym zakresie podlegała ona oddaleniu jako nieuzasadniona (art. 385 k.p.c.).

O kosztach procesu poniesionych przed sądem odwoławczym orzeczono na podstawie art. 100 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. uwzględniając, iż strony na tym etapie postępowania utrzymały się ze swoimi żądaniami w połowie.

SSO Katarzyna Serafin – Tabor SSO Paweł Szewczyk SSO Krzysztof Lisiek